

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Opsterland staat, evenals andere gemeenten, voor de opdracht om ervoor te zorgen dat het sociaal domein in de toekomst toegankelijk en beheersbaar blijft. De afgelopen jaren zijn in Opsterland al de nodige stappen gezet en zijn er gebiedsteams gevormd op het gebied van Wmo en jeugd. In de komende jaren moeten we de transformatie verder doorvoeren. Bij de transformatie van het Sociaal Domein ligt het accent op preventie, het voorkomen en verminderen van zwaardere zorg, het versterken van zelfredzaamheid en eigen kracht van de inwoners en ruimte voor eigen initiatieven van inwoners.

De vrij toegankelijke voorzieningen en activiteiten in de dorpen en buurten, het voorliggend veld, gaan daarmee een steeds grotere rol spelen en kunnen worden gezien als belangrijke instrumenten voor preventie waarmee grotere en duurdere zorgconsumptie mogelijk kan worden voorkomen. Landelijk gezien heeft tussen de 60% en 70% van de inwoners, die zich melden bij wijk- of gebiedsteams, financiële problemen. Werk kan helpen om het inkomen te verhogen, maar ook om meer structuur te ervaren, en kan bijdragen aan verbetering van de gezondheid. Om de transformatie verder vorm te geven moeten vervolgstappen gezet worden om de integrale dienstverlening aan inwoners op het gebied van werk, inkomen, (jeugd)zorg en ondersteuning verder te verbeteren, zodat de inwoners (nog) beter worden ondersteund.

De veranderopdracht voor het Sociaal Domein is als volgt:

- De gemeente wil investeren in preventie en vroegsignalering.
- De gemeente stimuleert en faciliteert zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Dat betekent investeren in de wisselwerking tussen formele en informele zorg.
- Indien er ondersteuning en hulp nodig is, wordt dat als volgt ingezet: licht en algemeen waar mogelijk, complex en gespecialiseerd waar nodig.
- Ondersteuning zo veel mogelijk dichtbij, op maat en passend bij de behoefte van de burger.
- Vraag- en resultaatgericht werken, niet claim- en aanbodgericht.
- Uitgaan van mogelijkheden van de inwoner, niet van de onmogelijkheden.
- Kostenbewust ondersteuning bieden, zorgvuldige kosten-baten afwegingen maken.
- Wij streven ernaar om binnen deze coalitieperiode de inkomsten en uitgaven binnen het sociaal domein in evenwicht te brengen.

De gemeente moet het transformatieproces initiëren en transformeert daarom zelf ook mee: meer integraal, andere vormen van financiering onderzoeken, meer ruimte voor initiatieven van onderop en samenwerkingen met andere organisaties.

Kaderstellende documenten

Notitie "Heroverweging gemeentelijk minimabeleid, op weg naar toekomstbestendig beleid" (2014)

Beleidsnotitie gekantelde schuldhulpverlening 2012–2016

Reintegratieplan "Meteen in beweging" 2017

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving

Beleid jongerencaravans in Opsterland 2015

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Iedereen doet mee.

Doelstellingen

We willen een afname van 10% van het aantal doorverwijzingen naar de Kredietbank en 20% toename van de inzet van vrijwilligers binnen de schuldhulpverlening

Maatregelen

Op basis van de armoedemonitor en de behoeftepeiling actualiseren wij het armoedebeleid, met een focus op kinderen

Wij willen het bestaande armoedebeleid herijken en (nog) beter laten aansluiten bij de uitgangspunten die in het sociaal domein gehanteerd worden. Idealiter draagt ons armoedebeleid bij aan het in beweging komen en blijven. Hierbij passen we nieuwe inzichten toe. Het sociaal domein kent een grote bezuinigingsopgave en er moeten op diverse terreinen keuzes gemaakt worden die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. Dit is medebepalend voor de herijking van het armoedebeleid.

■ **Kwaliteit**

Gezien de bezuinigingsopgave en de brede doorontwikkeling van het sociaal domein hebben we pas op de plaats gemaakt met de herijking van het armoedebeleid. We hebben al wel ons beleid op de schuldhulpverlening herijkt.

We voeren preventieve maatregelen uit gekoppeld aan de zogenaamde life events

Iedereen krijgt gedurende haar of zijn leven te maken met veranderingen die ook financiële gevolgen hebben. Zulke gebeurtenissen heten life events. Voorbeelden zijn een huwelijk, geboorte van een kind, voor het eerst zelfstandig wonen. Wij willen inwoners hier actiever over informeren. In 2020 ronden we het informatiepakket af, dat bij life events wordt aangeboden aan inwoners.

■ **Kwaliteit**

De basis van de voorlichting rondom life events is afgerond. Aan een plan van aanpak voor de uitrol wordt gewerkt.

We zetten een pilot op voor een Geldloket, waar mensen terecht kunnen met vragen over financiën

Steeds meer nieuwkomers weten het Geldloket te vinden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het in een behoefte voorziet.

■ **Kwaliteit**

De bedoeling was om het Geldloket open te stellen voor alle inwoners van de gemeente. Dit betekent dat iedereen die financiële vragen heeft hier op een laagdrempelige manier terecht kan. De beperkingen van de Coronacrisis hebben ertoe geleid dat we de uitbreiding dit jaar nog niet konden realiseren.

Wij zetten een netwerkoverleg op met (vrijwilligers)organisaties die betrokken zijn bij mensen met financiële problemen

Wij nemen deel aan twee projecten voor vroegsignalering. Daarnaast hebben we met organisaties die in onze gemeente werken (zowel vrijwillig als professioneel) inmiddels twee keer een netwerkbijeenkomst gehad. Tijdens de bijeenkomsten wordt onder andere informatie uitgewisseld over actuele onderwerpen.

Kwaliteit

Door de beperkingen van de Coronamaatregelen hebben we geen fysieke overleggen plaatsgevonden. We hebben de contacten meer op individuele basis voortgezet.

We willen het aantal personen dat onder bewind staat laten afnemen met 20%

Op dit moment wordt een nieuwe ronde gesprekken gevoerd met personen waarvan eerder is vastgesteld dat bewindvoering een te zwaar instrument is. Uiteindelijk zal afbouw van bewind plaatsvinden bij die personen waarvan vastgesteld is dat de ondersteuning ook anders kan. Afbouw en beëindiging vindt plaats op individueel niveau.

Maatregelen

We ontwikkelen andere (meer integrale en informele) vormen van ondersteuning op maat

Door de vroegsignalering van schuldensituaties te verbeteren kan de inzet van externe bewindvoering verlaagd worden en kan de budgetcoach worden ingezet. Blijvend aandachtspunt is de inzet van vrijwilligers bij ondersteuning van financiële problemen; niet elke situatie leent zich voor inzet van een vrijwilliger.

■ Kwaliteit

De eigen inzet van de budgetcoaches is gecontinueerd. Met diverse externe partijen, waaronder vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke partners zoals woningcorporaties, zijn verdere samenwerkingsafspraken gemaakt.

Wij verhogen de uitstroom uit de bijstandsuitkering en verminderen de instroom ten opzichte van de benchmarkgemiddelden

Uit de landelijke benchmark blijkt dat wij het qua uitstroom op dit moment goed doen. De inzet op uitstroom wordt voortgezet.

Maatregelen

Met de andere gemeenten in Zuidoost-Fryslân stellen we een marktwerkingsplan op

In dit marktwerkingsplan staan concrete acties met als centrale doel om in samenwerking met werkgevers uitkeringsgerechtigden te plaatsen op een betaalde baan. Dit gaat onder andere over regionale opleidingstrajecten, matching events, social return on investment (SROI) en het regionaal inzichtelijk maken van het klantenbestand.

■ Kwaliteit

Er is in 2020 een marktwerkingsplan opgesteld. Veel van de daarin opgenomen acties konden vanwege Covid-19 helaas niet doorgaan. Deze acties worden meegenomen in het nieuwe marktwerkingsplan 2021.

We brengen voor de werkgeversbenadering in samenwerking met de afdeling Economische Zaken de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart

We brengen de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart. Hierdoor kunnen we gericht met werkgevers in gesprek gaan over mogelijkheden voor het plaatsen van uitkeringsgerechtigden op

betaalde banen en/of werkervaringsplaatsen. Ook krijgen we dan inzichtelijk waar een kloof zit tussen vraag en aanbod, en kunnen we hierop anticiperen.

Kwaliteit

Vanuit Werk en Inkomen is een goed inzicht op kansrijke sectoren, en liggen korte lijnen met bedrijven, waar we meerdere kandidaten hebben kunnen plaatsen. Soms ligt er een kloof tussen vraag en aanbod, dan organiseren wij in samenwerking met werkgevers in de regio events of trajecten om vraag en aanbod nader bij elkaar te brengen. Vanwege Covid-19 is het moeilijk geweest dit in 2020 te organiseren. Vanuit het UWV is onderzoek gedaan naar kansberoepen in Friesland ten tijde van corona. Met de afdeling Economische Zaken wordt over en weer informatie gedeeld over leads bij bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van personeelsvraagstukken. Contacten met ondernemers vinden gezamenlijk plaats wanneer dit relevant is.

Wij analyseren wat werkt bij de groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelen op basis daarvan een gerichte aanpak

Deze groep uitkeringsgerechtigden wordt in verhouding groter, doordat uitkeringsgerechtigden die aan het werk kunnen ook daadwerkelijk aan het werk zijn. Bij de aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt denken wij aan een combinatie van sociale activering, welzijnsbevordering en sport en bewegen.

Kwaliteit

Door de beperkingen van de Coronamaatregelen hebben we een aantal projecten gericht op bewegen en gezonde voeding niet uit kunnen rollen.

Wij continueren onze inzet 'aan de voorkant' met de aanpak "Meteen in Beweging" en poortwachter

Het is belangrijk de re-integratie vanaf dag één te starten. Hier beginnen wij al mee bij het eerste contact via de poortwachter en met de aanpak 'Meteen in Beweging'. Het doel is de uitkeringsgerechtigde zo snel mogelijk op te roepen, het recht op uitkering zo snel mogelijk vast te stellen en zo snel mogelijk een re-integratieplan te maken.

Kwaliteit

De werkwijze 'Meteen in Beweging' is gecontinueerd. In 2020 zijn wij, om deze werkwijze verder te verstevigen, een nieuwe samenwerking met Caparis NV aangegaan. Het betreft een diagnostraject in combinatie met werken bij Caparis. Daarnaast hebben wij afspraken met Caparis gemaakt over baanafpraakbanen en beschut werk.

Wij maken een plan van aanpak om parttime werk en de inzet van loonkostensubsidies voor mensen met een functiebeperking te stimuleren

Uit de Divosa Benchmark, waarin Opsterland op indicatoren wordt vergeleken met andere gemeenten, blijkt dat wij op deze twee onderdelen beter kunnen scoren. Het doel is om hier meer uitstroom te realiseren.

■ **Kwaliteit**

De cijfers met betrekking tot parttime werk en inzet van loonkostensubsidie zijn meer richting het gemiddelde getrokken (Divosa Benchmark). Besloten is dit geen aparte projecten te laten zijn, maar als onderdelen mee te nemen in de inkoopstrategie (planning 2e kwartaal 2021).

Wij zetten voor uitkeringsgerechtigden leer-werktrajecten op in kansrijke branches als zorg, groen en techniek

Leer-werktrajecten zijn een belangrijk voorschakeltraject voor mensen die in een kansrijke branche willen werken, maar niet de juiste achtergrond hebben. Door in samenwerking met scholen en werkgevers leer-werktrajecten op te zetten dichtten wij dit gat zoveel mogelijk.

■ **Kwaliteit**

Leer-werktrajecten zijn een continu onderdeel van ons instrumentarium. Na het eerste kwartaal om Covid-redenen hebben deze vaker geen doorgang kunnen vinden. Daar waar het kan is het toch gecontinueerd. Een voorbeeld hiervan is een samenwerking met Caparis en de GAP-academy, waarin we uitkeringsgerechtigden richting techniek opleiden.

Wij willen dat in 2022 30% van de nieuwkomers met een bijstandsuitkering is uitgestroomd naar werk en 60% participeert

Er zijn inmiddels 2 plekken waar taalwerkstages gecombineerd worden met het leren van een beroep. De uitkomsten zijn positief en stimuleren tot het vinden van meer plekken.

Maatregelen

Wij verhogen de inzet op een activerend weekvullend programma om te voorkomen dat nieuwkomers langer dan nodig gebruik maken van een uitkering

In de uitgevoerde evaluatie van het activeringsplan nieuwkomers is geconcludeerd dat het leren spreken van het Nederlands de belangrijkste sleutel is voor participatie (meedoen). Naast de inzet op het vinden van taal- en werkstages, werken wij aan het samenstellen van een weekvullend programma waar taalonderwijs een belangrijke rol gaat spelen. We zoeken hierbij ook de aansluiting bij de verdere vormgeving van het Taalplein. Dit sluit goed aan bij de rol die wij als gemeente krijgen als per 1 juli 2021 de nieuwe wet Inburgering wordt ingevoerd.

■ **Kwaliteit**

Wij hebben de verdere uitwerking van het weekvullend programma gepauzeerd door de beperkingen van de Coronamaatregelen en de uitwerking van de nieuwe Wet Inburgering.

Wij zetten in op het vinden van taal-werkstages

Taal-werkstages zijn een goed instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. We willen onze inzet hierop verhogen. Tegelijkertijd zien wij op dit moment dat het door de coronacrisis lastig is dergelijke plekken te vinden.

■ **Kwaliteit**

Wij willen meer plekken gebruiken om in te zetten voor taal-werkstages. Dit doen we onder andere door de samenwerking met de jobhunter te intensiveren. Door de Coronamaatregelen zijn er

minder resultaten geboekt, doordat persoonlijk contact vaak niet mogelijk was en diverse organisaties terughoudend waren in het plaatsen van mensen.

Wij willen dat meer kinderen meedoen door het bereik van het Kindpakket te vergroten naar 80%

Maatregelen

Wij stellen een plan van aanpak op voor het vergroten van de bekendheid en het gebruik van het Kindpakket

Het vergroten van het bereik maakt onderdeel uit van de herijking van het minimabeleid. Bij de herijking van het minimabeleid speelt dat er momenteel in het sociaal domein een forse bezuinigingsopgave ligt. Er worden op diverse terreinen keuzes gemaakt die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. De noodzakelijke bezuinigingen in het sociaal domein zijn ook bepalend voor het plan van aanpak om het bereik van het Kindpakket te vergroten.

■ Kwaliteit

In het sociaal domein is sprake van een grote bezuinigingsopgave. Er zijn dit jaar nog geen verdere stappen gezet in het vergroten van het bereik van het Kindpakket.

Wij willen het aantal personen dat niet meedoet aan de samenleving (trede 1 en 2 van de Participatieladder) terugbrengen tot maximaal 20% van de bijstandspopulatie

Maatregelen

We starten een pilot met de methodiek Mobility Mentoring

Mobility Mentoring is een relatief nieuwe aanpak om mensen blijvend uit de armoede te helpen. De aanpak richt zich op duurzame economische zelfredzaamheid en daarmee het wegnemen van bronnen van stress, bijvoorbeeld op het gebied van schuldenproblematiek of re-integratie.

Kwaliteit

15 medewerkers van Werk en Inkomen zijn getraind in de toepassing van de methodiek. We hebben de voorwaarden voor het starten met deze werkwijze gerealiseerd. De verdere implementatie is door de beperkingen van de Coronamaatregelen echter vertraagd.

We voeren de Omgekeerde Toets in binnen de uitvoering; eerst bepalen wat de hulpvrager nodig heeft, dan hoe dit in regelgeving in te passen

Invoering van de werkwijze in afstemming met het gebiedsteam.

■ Kwaliteit

De Omgekeerde Toets training van de medewerkers heeft plaatsgevonden.

Wij onderzoeken hoe wij de tegenprestatie kunnen uitbreiden naar 4 uur per week

In 2020 is een Plan van Aanpak opgesteld over de tegenprestatie. Daarin is de doelgroep geanalyseerd en is gekeken wie al een tegenprestatie verricht.

■ **Kwaliteit**

Er is een herijking van de tegenprestatie geweest, en een startfoto met betrekking tot een ieders deelname aan maatschappelijke activiteiten. Momenteel wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor mensen met een grotere afstand die nog niet deelnemen, als onderdeel van de aanpak tegenprestatie/maatschappelijke activering. In 2021 gaat dit door.

Wij willen leven in armoede tegengaan door de verzekeringspositie van mensen met een laag inkomen te verbeteren

De uitwerking van dit punt hangt samen met de herijking van het Minimabeleid. De herijking van het beleid moet nog plaatsvinden. Daarnaast hangt dit samen met een landelijke een discussie over de toekomst van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima.

Maatregelen

Wij voeren een onderzoek uit naar de effectiviteit van de bestaande regeling AV Friso

De collectieve ziektekostenverzekering maakt deel uit van het gemeentelijk armoedebeleid. Het onderzoek is nog niet uitgevoerd, omdat er een aantal ontwikkelingen zijn die te maken hebben met de gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering. In de eerste plaats is dit de landelijke discussie over het al dan niet kunnen handhaven van een collectieve verzekering voor minima. In de tweede plaats moet er ingrijpend bezuinigd worden in het sociaal domein.

■ **Kwaliteit**

Er zijn gesprekken geweest over de (on)mogelijkheden om de collectieve zorgverzekering voor doelgroepen te handhaven. Er is provinciaal afstemming geweest over het provinciaal uitvoeren van een onderzoek naar de effectiviteit.

Verbonden partijen

In het kader van de herstructurering Sociale Werkvoorziening, is er voor gekozen de GR SW Fryslan te gaan wijzigen in een bedrijfsvoeringsregeling. Dit betekent dat de gemeenten een directe relatie krijgen met de uitvoeringsorganisatie Caparis NV en daar niet een gemeenschappelijke regeling tussen zit. Hiermee kunnen wij als één van de eigenaren directer sturing geven.

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Inwoners zijn zo veel en zo lang mogelijk zelfstandig.

Doelstellingen

We gaan meer algemene, lokale en toegankelijke voorzieningen realiseren

De vrij toegankelijke (algemene) voorziening van dagbesteding in Gorredijk, Ureterp en Beetsterzwaag is succesvol. Mensen kunnen er zonder indicatie van de gemeente en naar eigen behoefte gebruik van maken. De hoge mate van tevredenheid bij inwoner en zorgpartijen gekoppeld aan de reductie van de kosten voor de gemeente, stimuleert uitbreiding van het aantal vrij toegankelijke voorzieningen.

Maatregelen

Wij gaan met dorpen en professionele zorgpartijen in gesprek om te kijken welke voorzieningen (dagbesteding, respijtzorg) lokaal kunnen worden opgezet

Er worden lokaal door vrijwilligers activiteiten georganiseerd, die een positief effect hebben op de leefbaarheid van het dorp. Niet iedereen is in staat om aan die activiteiten mee doen. Samen met de vrijwilligers en professionele zorgpartijen gaan we kijken of er lokaal activiteiten kunnen worden opgezet, die ook bezocht kunnen worden door dorpsgenoten die nu nog in een ander dorp naar dagbesteding gaan.

■ **Kwaliteit**

Wij gaan dagbesteding als algemene voorziening uitbreiden, als laagdrempelige voorziening (zonder indicatie) waardoor er meer mensen tegelijkertijd gebruik van kunnen maken. Daarnaast moet de uitbreiding leiden tot een afname van de kosten van begeleiding.

Om dit te kunnen realiseren is er overleg nodig met diverse partijen. Ook vraagt het een behoorlijke (personele) inzet vanuit het gebiedsteam, doordat er waarschijnlijk ook individuele indicaties voor begeleiding tegen het licht gehouden gaan worden. Hier kan, mede door de beperkingen door corona, een knelpunt ontstaan in het realiseren van deze doelstelling.

Wij faciliteren het langer thuis blijven wonen

Landelijk beleid is er op gericht dat mensen lang zelfstandig wonen. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend. Met het verstrekken van algemene- en maatwerkvoorzieningen en het ondersteunen van de mantelzorgers (respijtzorg), proberen we zo lang mogelijk zelfstandig wonen te ondersteunen.

Maatregelen

We bieden blijversleningen en verzilverleningen aan om gebruik van de Wmo te voorkomen

De blijvers- of verzilverlening kan onder andere worden ingezet om aanpassingen aan de woning te realiseren, waardoor de bewoner langer zelfstandig kan wonen. Het beroep op Wmo-woningaanpassingen kan daardoor afnemen.

■ **Kwaliteit**

In 2020 zijn er 2 aanvragen verzilverlening ingediend. Beide aanvragen zijn toegekend.

We informeren inwoners over technische hulpmiddelen

De ontwikkeling van technische hulpmiddelen gaat snel. De markt informeert de inwoner uitgebreid dat deze hulpmiddelen bijdragen aan zelfstandigheid. De gemeente informeert inwoners ook en stimuleert hen om vooral zelf te investeren in technologie. Waar dat niet lukt kan de Blijverslening worden ingezet.

■ **Kwaliteit**

We zijn verder gegaan met het inzetten van de Huistest op Maat. Met de uitkomsten van deze test worden mensen geïnformeerd over het verhogen van comfort en veiligheid van hun woning.

We organiseren individuele voorzieningen op maat voor inwoners die dat nodig hebben

Bij het verstrekken van voorzieningen wordt ingezet op de meest efficiënte voorzieningen die passen bij de hulpvrager. Voorzieningen zijn gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van mensen. Bij het verstrekken van individuele voorzieningen gaan wij maatregelen nemen die de instroom in de Wmo verlagen. Daarnaast verlagen we de gemiddelde intensiteit en de duur van inzet van de individuele voorzieningen.

Door het verhogen van de prijs per gereden kilometer en de introductie van een opstaptarief voor het

gebruik van het Wmo-taxivervoer zien we dat het gebruik is afgenomen.

Bij de beoordeling van aanvragen voor hulp bij het huishouden maken we gebruik van een normenkader Hulp bij het huishouden. Toepassing van het normenkader moet ertoe bijdragen dat het gemiddeld aantal uren voor hulp bij het huishouden afneemt. Bij het toepassen van het normenkader bij nieuwe aanvragen zien we dat er gemiddeld minder uren ingezet worden.

Tegelijkertijd zien we een toename van het aantal personen dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening, mede door de invoering van het abonnementstarief.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

De maatregelen voor het vervoer zijn ingevoerd. Wij zijn gestart met de toepassing van het normenkader bij nieuwe aanvragen voor Hulp bij het huishouden en het herbeoordelen van de bestaande indicaties voor Hulp bij het huishouden. De coronamaatregelen beperken ons in het doen van huisbezoeken en heeft gevolgen voor de snelheid waarmee de herbeoordelingen kunnen worden uitgevoerd.

We stimuleren met verschillende voorzieningen/projecten ondersteuning van inwoners door het eigen netwerk

Het gebiedsteam ondersteunt en versterkt de 0-lijn (vrijwilligers, mantelzorgers en eenzaamheid).

We stimuleren en faciliteren nieuwe vormen van vrijwilligersprojecten binnen de dorpen, naar de behoefte van het dorp en in nauwe samenwerking met de inwoners. Hierbij hebben we aandacht voor de activering van inwoners.

In afstemming met zorgverzekeraars, professionele mantelzorgondersteuning of vervangende mantelzorg wordt er ingezet op het creëren van een vangnet voor die situaties waar het vrijwillige vangnet ontbreekt of ontlast moet worden.

We zetten in op de doorontwikkeling van de dorpssteunstructuur.

Kwaliteit

We hebben een aantal subsidies verstrekt om activiteiten te organiseren.

Wij stellen een uitvoeringsprogramma op voor de Visie preventie en welzijn

Wij hebben een Visie op preventie en welzijn opgesteld, omdat wij willen dat inwoners zo lang mogelijk gezond, veilig en zelfstandig kunnen zijn. Preventie kan hierin een belangrijke rol spelen. Naast een visie hebben we een uitvoeringsprogramma samengesteld. Dit programma moet bijdragen aan de discussie waar we qua preventie mee door willen gaan, wat we anders willen doen en met welke activiteiten we willen stoppen. Het aantoonbare effect van activiteiten speelt hierin een belangrijke rol.

Startdatum: 18-09-2019

Kwaliteit

In 2020 zijn voorbereidingen gedaan voor een Preventieagenda, die in 2021 wordt afgerond.

Wij willen dat minder mensen zich eenzaam voelen

Het gevoel van eenzaamheid onder de mensen (jong en oud) is niet volledig uit te bannen. De medewerkers van het Gebiedsteam hebben aandacht voor eenzaamheid en proberen hen te stimuleren om iets aan dat gevoel te doen. Zelf actie ondernemen of mee doen aan lokaal georganiseerde

activiteiten zijn dan de opties. Als daar begeleiding bij nodig is, dan kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Maatregelen

We zetten met diverse partijen in op het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid, zodat meer zicht ontstaat op oorzaken en effectieve preventieve maatregelen ontwikkeld kunnen worden

Innovatieve bestrijding van eenzaamheid wordt een speerpunt van ons beleid. We zetten in op het normaliseren van eenzaamheid en zingeving. Hierbij wordt binnen het gebiedsteam ingezet op het herkennen, het bespreekbaar maken en het achterhalen van de oorzaak van de eenzaamheid.

■ Kwaliteit

Het gebiedsteam voert de aanpak rondom eenzaamheid uit, in nauw overleg met de mienskip en de dorpssteunpunten. Er zijn enkele initiatieven van de dorpen ondersteund en er is contact geweest met de mantelzorgers over eenzaamheid. Daarnaast hebben de Wmo-consulenten een training gevolgd over zingevingsvragen.

Wij willen de '0-lijn' versterken door vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen

De lokale infrastructuur van vrijwilligers en vrijwilligerswerk is groot, maar divers. Indien vrijwilligers ondersteuning nodig hebben om hun werk te kunnen doen of om met nieuwe doelgroepen om te gaan, dan is ondersteuning mogelijk. We gaan stimuleren, dat mensen, die nu vaak op voorzieningen van de gemeente zijn aangewezen, weer zoveel mogelijk gaan meedoen aan de activiteiten in het dorp.

Maatregelen

We zetten in op vrijwilligersbemiddeling en ondersteuning van vrijwilligers, met een focus op het ondersteunen van besturen

Het Gebiedsteam en de samenwerkingspartners ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. Op dit moment kunnen vrijwilligers gebruikmaken van verschillende vormen van ondersteuning zoals bijvoorbeeld vrijwilligersverzekering, vrijwilligersbemiddeling. (Overbelaste) mantelzorgers kunnen lotgenoten treffen bij het mantelzorgcafé, maar ook gebruik maken van respijtzorg en huishoudelijk hulp (op indicatiebasis).

■ Kwaliteit

Wij bieden aan alle vrijwilligers binnen de gemeente Opsterland vrijwilligersondersteuning aan. Hieronder valt informatievoorziening, ondersteuning, opleiding en juridische ondersteuning. Wij blijven inzetten op de ondersteuning van (overbelaste) mantelzorgers.

In 2020 hebben we te maken gehad met beperkingen en uitdagingen door de Coronacrisis. Dit heeft ook een effect gehad op de mantelzorgers. Vanuit het gebiedsteam is een actie geweest om persoonlijk contact op te nemen met de mantelzorgers om te vragen of wij iets voor hun konden betekenen. Ten aanzien van de vrijwilligers was de belangrijkste uitdaging het aanhouden van de contacten met de vrijwilligers. Daarnaast zijn diverse activiteiten stil gevallen.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Jeugdhulp

Thema Jeugdhulp

Elk kind kan zich optimaal ontwikkelen.

Doelstellingen

We verbeteren de vroegsignalering van kwetsbare kinderen

Maatregelen

We ontwikkelen een integrale aanpak voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten

Door met verschillende partijen samen te werken, willen we schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten tegengaan.

Kwaliteit

Voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaters hebben we op beleidsniveau en gebiedsteam een integrale aanpak ontwikkeld met alle betrokkenen.

We voeren diverse maatregelen uit die de samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming verbeteren

De functie van POH (praktijkondersteuner huisarts) Jeugd wordt verder doorontwikkeld. Samenwerking met scholen wordt geïntensiveerd door o.a. preventieteams op scholen in te richten bestaande uit Gebiedsteam, school, GGD en jongerenwerk.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de Verwijsindex risicjongeren Friesland.

Maandelijks overleg van vertegenwoordigers van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente stimuleert partijen om problemen in een vroeg stadium te signaleren, te delen en op te pakken. Er is op casusniveau overleg tussen het onderwijs, de voorschoolse voorzieningen en het Gebiedsteam.

Kwaliteit

De functie van praktijkondersteuner werd doorontwikkeld om meer grip te krijgen op de doorverwijzingen. De samenwerking met de VO-school werd geïntensiveerd, onder andere door inzet van het preventieteam dat in 2020 is opgericht.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de verwijsindex, door o.a. het aanbieden van introductie cursussen aan professionals in de jeugdhulp en onderwijs.

We hebben de samenwerking van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente op beleids- en uitvoeringsniveau verbeterd.

We willen dat de bekendheid van het loket voor jeugdhulp is gestegen ten opzichte van 2018

Het is belangrijk dat de bekendheid van het loket jeugdhulp (gebiedsteam) wordt vergroot. Hierdoor kan er meer controle komen op de omvang van de aanvragen en toewijzingen.

Kwaliteit

Door inzet van de (sociale) media hebben we de bekendheid van het loket vergroot. Vanuit het cliënttevredenheidsonderzoek over 2019 is gebleken dat 74% bekend was met het jeugdloket.

Het cliënttevredenheidsonderzoek dat in 2020 is uitgevoerd, loopt door in 2021. De resultaten van dit onderzoek worden onder andere gebruikt voor het vergroten van de bekendheid van het loket jeugdhulp.

We zetten voorlichting op voor jongeren in het voortgezet onderwijs over risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs

Door voorlichting aan jongeren te verstrekken kan het risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs verminderen.

Kwaliteit

De voorlichting werd integraal opgenomen in het preventieplan en binnen de programma's die de algemene gezondheid van inwoners bevorderen, zoals Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en het tegengaan van middelengebruik.

De voorlichting voor jongeren in het voortgezet onderwijs over risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs heeft onvoldoende invulling kunnen krijgen vanwege de coronamaatregelen.

Wij willen een efficiëntere toegang tot zorg

Maatregelen

De inzet van de praktijkondersteuners voor huisartsen (Jeugd-POH'ers) wordt doorontwikkeld

Door goede samenwerking tussen gebiedsteams en huisartsen krijgen kinderen tijdig de juiste jeugdhulp, wordt niet onnodig doorverwezen of krijgen kinderen snel specialistische hulp als dat nodig is. De praktijkondersteuners bij de huisarts vervullen hierin een spilfunctie, blijkt uit een recent onderzoek van de NVO (de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen). De praktijkondersteuner jeugd (POH-Jeugd) is de positieve schakel door zijn ervaring, inzicht in jeugdproblematiek en samenwerking met de gebiedsteams.

Kwaliteit

We hebben de werkwijze van de praktijkondersteuners doorontwikkeld, zodat zij beter betrokken worden bij de verwijzingen van de huisartsen. Hierdoor ontstond er een betere verwijzing naar jeugdhulp en een effectiever gebruik van de jeugdhulp.

In de gemeentelijke organisatie borgen we de gemaakte afspraken ten aanzien van inkoop en contractmanagement

De procedures en afspraken rondom inkoop van zorg en ondersteuning voor jeugd zijn helder en bij iedereen in het Gebiedsteam bekend.

■ **Kwaliteit**

De bestaande inkoop en contractmanagement is geborgd in de gemeentelijke organisatie en wordt regelmatig beoordeeld en aangepast.

We gaan in de uitvoering onze werkprocessen aanpassen

Door onze werkprocessen aan te passen beogen we de volgende doelen:

- vergroten van de grip op de instroom van cliënten in jeugdzorg;
- vergroten van onze invloed op de zorgintensiteit en de duur van de zorg;
- verhogen van het kostenbewustzijn van de consulenten van het gebiedsteam en die van de directe verwijzers zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen;
- toetsen van de ingezette zorg aan de financiële vergoeding;
- verbeteren eigen inzet hulpverlening binnen het gebiedsteam.

Deze aanpassingen moeten leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.

Startdatum: 18-09-2019

■ **Kwaliteit**

De aanpassing van het werkproces was een continue proces waarin het hele jaar aan gewerkt werd door beleid, kwaliteit en de juridische afdeling.

We maken gericht resultaatafspraken met zorgaanbieders over tarieven, intensiteiten en wat Jeugd-, Wmo en WLZ zorg is

De gemeente borgt dat er met regelmaat evaluatiegesprekken plaatsvinden met aanbieders over de wijze van inkoop via Sociaal Domein Fryslân (SDF) en vertaalt dat naar verbeterpunten.

Naar aanleiding van de stijgende kosten van jeugdzorg in Friesland is er een provinciebreed onderzoek naar deze stijging geweest. Op basis van de bevindingen van dit onderzoek is er door SDF een taskforce Jeugd in het leven geroepen. Deze taskforce heeft als doel de adviezen uit het onderzoek te implementeren. De opdracht is:

- maak nadere afspraken over kostenstijging;
- organiseer (alsnog) randvoorwaarden en verbeter de uitvoering;
- vergroot en ondersteun de sturing vanuit de toegang;
- realiseer (strategisch) contractmanagement;
- werk (alsnog) een gedeelde visie, ambitie en pragmatische doelen uit;
- versterk de samenwerking en borg de uitvoering van de adviezen;
- behoud de huidige contracten.

Wij verwachten dat de invoering van deze adviezen gaat leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.

Via Sociaal Domein Fryslân maken we afspraken over de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

We gebruiken de conclusies van lopende onderzoeken waar Opsterland in meedoet via SDF en de P10 naar het grootste zorggebruik om een grotere effectiviteit te realiseren.

We voeren het Fries Actieprogramma “Foar Fryske Bêrn” uit.

■ **Kwaliteit**

We hebben de adviezen van de taskforce jeugd verder geïmplementeerd, met als doel: vergroten van de grip op instroom, vergroten van de invloed op intensiteit en duur van de behandeltrajecten,

vergroten van kostenbewustzijn, toetsen van ingezette zorg aan de financiële vergoeding, verbeteren van de inzet van de eigen hulpverlening door het gebiedsteam.

We hebben door middel van werkgroepen van het projectteam inkoop jeugdhulp 2022 van het Sociaal Domein Friesland meegewerkt aan het tot stand komen van de aanbesteding jeugdhulp Friesland.

Door het maken van een maatwerkplan werden gerichte resultaatafspraken gemaakt met de zorgaanbieders.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Dorpenbeleid en dorpsuizen

Thema Dorpenbeleid en dorpsuizen

Elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale en culturele activiteiten. Zo'n accommodatie speelt een belangrijke rol bij de sociale condities die het dorp vitaal en leefbaar houden. Zeker nu de overheid zich verder terugtrekt is het belangrijk dat mensen in een dorp elkaar weten te vinden om problemen op te lossen en doelen te bereiken (collectieve zelfredzaamheid).

De kracht van de dorpsuisbesturen is hun grote zelforganiserend vermogen. De inwoners en hun ideeën staan centraal. Dit past bij de ontwikkelingen in de samenleving. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en faciliterende rol en zorgt voor de juiste randvoorwaarden waardoor de dorpsuisbesturen in staat zijn een duurzame exploitatie te realiseren.

Doelstellingen

In elk dorp is een dorpsuisfunctie aanwezig

De leefbaarheid en ruimte om elkaar te ontmoeten in de dorpen vinden wij belangrijk. Met de dorpsuizen en multifunctionele centra leveren wij hieraan een bijdrage.

Maatregelen

Wij ondersteunen het in stand houden van dorpsuizen/mfa's

Er wordt een nieuwe kadernotitie dorpsuizen opgesteld en ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Er komt ook een uitvoeringsnotitie. Hierbij is er een verbinding gemaakt met het maatschappelijk vastgoedbeleid,

■ Kwaliteit

In dialoog met de besturen van de dorpsuizen zijn we gestart met het vormgeven van de kadernota. Hiervoor zijn in de zomer interviews met ieder dorpsuisbestuur afgenomen en heeft er in september een themabijeenkomst in het dorpshuis in Terwispel plaatsgevonden. Hierbij waren nagenoeg alle dorpsuisbesturen aanwezig. In oktober hebben alle besturen de eerste concept kadernota ontvangen en hebben daarop gereageerd. Uiteindelijk leidt dit tot een tweede concept waar weer op kan worden gereageerd en daarna een definitieve versie dat in 2021 kan worden voorgelegd aan de raad.

Wij ondersteunen en faciliteren initiatieven vanuit de dorpen

Als bij een initiatief vanuit een van de dorpen hulp wordt gevraagd van de gemeente, dan gaan wij graag met de initiatiefnemers in gesprek. In dat gesprek bespreken we hoe de gemeente kan faciliteren of ondersteunen. Dit geldt ook voor plannen van inwoners om een taak van de gemeente over te nemen (right to challenge).

Maatregelen

We maken afspraken met plaatselijke belangen over uitvoering van de dorpsvisies

Een dorpsvisie dient onder meer gebaseerd te zijn op zo actueel mogelijk objectieve gegevens. Dat zijn onder meer de dorpspiegels.

■ **Kwaliteit**

De dorpspiegels worden in 2022 geactualiseerd. In 2021 wordt een start gemaakt met de gesprekken met de verschillende plaatselijk belangen en mogelijk ook besturen van dorpshuizen over hoe uitvoering gegeven kan worden aan het opstellen van de dorpsvisies en de uitvoering daarvan.

We zetten een dorpsregisseur in

De dorpsregisseur fungeert als spin in het web tussen de verschillende partijen en de gemeente. De inwoners, plaatselijk belangen en dorpssteunpunten kunnen bij deze dorpsregisseur terecht voor contact met de gemeente en de coördinatie van processen. In december is er een dorpsregisseur gevonden.

■ **Kwaliteit**

In 2020 zijn alle voorbereidende activiteiten en de werving- en selectieprocedure gestart voor dorpencoördinator waaruit in december een geschikte kandidaat naar voren is gekomen. Het gaat hier om een pilotperiode voor 2 jaar, waarbij we aan het eind beoordelen of de gewenste effecten zijn bereikt. Dat de dorpencoördinator niet in 2020 is gestart heeft te maken met personele wisseling en de voorbereidingen die daardoor later konden worden gestart.

Wij werken samen met de dorpen en plaatselijke belangen

Wij zien de leefbaarheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven, woon- en energiecoöperaties, overige maatschappelijke organisaties en de gemeente. Deze samenwerking willen we versterken door de volgende uitgangspunten te hanteren:

- De basis, dat zijn de inwoners zelf. De eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving staan daarom centraal. Waar nodig ondersteunen wij mensen om mee te doen. Daarbij bieden wij maatwerk.
- We verlangen van mensen en stimuleren dat ze hun talenten en capaciteiten benutten. Iedereen kan (betaald of onbetaald) iets bijdragen aan de samenleving. Mensen hebben soms beperkingen, maar altijd talenten en mogelijkheden.
- We hebben in Opsterland een goed ontwikkelde basisinfrastructuur van vrijwilligersorganisaties in de dorpen. We benutten zoveel mogelijk de kracht van deze structuur. We ondersteunen en faciliteren deze organisaties optimaal, zodat zij activiteiten kunnen ontwikkelen of beschikbaar kunnen stellen. Daarbij kan in verschillende samenstellingen (projectgroepen) of netwerken worden gewerkt.

- De werkwijze en het contact organiseren we dichtbij mensen. Hierbij kijken we welke werkwijze het beste past bij de opgaven. Ook hiervoor geldt maatwerk.

We bespreken daarnaast met plaatselijk belangen hoe zij vinden dat de samenwerking versterkt kan worden.

■ Kwaliteit

Met alle plaatselijk belangen wordt zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg gevoerd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	579	594	602	*	761	776	792	*
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	1%	*	1%	1%	1%	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	5%	5%	5%	*	7%	7%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	3%	2%	2%	*	2%	2%	2%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	67%	68%	70%	*	67%	68%	69%	69%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	333	310	287	378,5 [^]	419	401	382	459,7 [^]
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	343	246	193	173	271	305	207	202
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	10,6%	10,6%	11,0%	10,2%	11,4%	11,8%	12,3%	11,9%
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,7%	1,8%	1,7%	1,9%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4%	0,2%	0,2%	*	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	560	570	600	610	620	640	680	700

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

[^] De stijging van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt door het beroep dat is gedaan op de (tijdelijke) TOZO regeling. Zonder deze regeling zien we geen significante wijziging in dit aantal bij de gemeente Opsterland

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	41.797	35.998	36.615	40.126	3.511
Baten	10.600	9.360	9.311	12.254	2.943
Saldo voor bestemming	-31.196	-26.638	-27.304	-27.872	-568
Mutaties reserves					
Lasten	130	30	30	30	-
Baten	91	-	74	37	-36
Saldo na bestemming	-31.235	-26.668	-27.261	-27.864	-604

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.894	-1.717	177
6.2 Wijkteams	-508	-567	-59
6.3 Inkomensregelingen	-2.424	-1.229	1.195
6.4 Begeleide participatie	-4.055	-3.933	122
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.525	-1.402	123
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-800	-925	-125
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-5.700	-6.490	-790
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.287	-10.071	-1.784
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-539	-281	258
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.572	-1.257	315
Saldo voor bestemming	-27.304	-27.872	-568
Stortingen reserves			
Verbouw dorpshuizen	-30	-30	-
Totaal stortingen reserves	-30	-30	-
Onttrekkingen reserves			
Reserve zwembad Bakkeveen	74	37	-36
Totaal onttrekkingen reserves	74	37	-36
Saldo na bestemming	-27.261	-27.864	-604

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 604.000 nadeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Coronakosten nadeel € 686.000 (diverse taakvelden)

In dit programma is aan coronakosten € 686.000 verantwoord. Deze kan als volgt worden gespecificeerd:

- Vergoedingen zonder prestaties € 408.000 (gedekt uit normale financiering)
- Coronaverliezen SW bedrijven € 251.000 (gedekt uit coronasteunpakket)
- Overige kosten (OZB compensatie, Kinderopvang) € 27.000 (gedekt uit coronasteunpakket)

Voor een nadere toelichting hierop kan verwezen worden naar de paragraaf Corona.

Kosten samenkracht, burgerparticipatie en wijkteams, per saldo voordeel € 109.000 (lagere uitgaven € 145.000, lagere onttrekking uit reserve € 36.000). Betreft taakveld 6.1 en 6.2

Er was in 2020 binnen dit taakveld sprake van een voordeel op het onderdeel inburgering (€ 54.000). Bij de resultaatbestemming 2020 zal worden voorgesteld dit voordeel van € 54.000 in 2021 weer beschikbaar te stellen. Daarnaast was er een voordeel van € 43.000 op het incidentele budget voor de lokale duurzaamheidsagenda. Ook was er een voordeel van € 20.000 op het welzijnswerk. Vanwege corona zijn er in 2020 minder werkzaamheden op het gebied van welzijn door de gebiedsteams uitgevoerd. In 2021 verwachten we een intensivering van de uitvoering van deze werkzaamheden. Daarom wordt voorgesteld om bij de resultaatbestemming 2020 dit voordeel in 2021 weer beschikbaar te stellen.

Inkomensregelingen, voordeel € 1.195.000 (taakveld 6.3)

Net als in 2019 was ook bij de begroting 2020 het uitgangspunt dat het aantal uitkeringsgerechtigden in Opsterland hoger is dan waar het objectief verdeelmodel van het rijk vanuit gaat. Dat betekent ook dat de uitgaven hoger zijn dan de vergoeding van het rijk die we hiervoor ontvangen. Bij de begroting 2020 is rekening gehouden met een tekort van € 468.000 voor de Inkomensregelingen. Op basis van de werkelijke cijfers blijkt echter dat de uitkeringslasten in 2020 € 621.000 lager waren dan geraamd, terwijl de rijksuitkering € 439.000 hoger was. Per saldo een voordeel van € 1.060.000 op inkomensregelingen.

Daarnaast was er een nadeel van € 40.000 omdat er meer dan geraamd is uitgegeven aan de BBZ. Ook is er in 2020 € 173.000 minder aan bijzondere bijstand verleend dan geraamd.

In 2020 is in het kader van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) een bedrag van € 6.615.000 als voorschot van het rijk ontvangen. Deze regeling wordt uitgevoerd door het Bureau Zelfstandigen Fryslân via de gemeente Leeuwarden. Vandaar dat dit bedrag ook weer als voorschot is doorbetaald aan de gemeente Leeuwarden. In dit programma budgettair neutraal.

Begeleide participatie voordeel € 373.000 (taakveld 6.4)

De jaarlijkse bijdrage aan Caparis was € 123.000 lager dan geraamd. Daarnaast was er een bate van € 197.000 vanwege een uitkering van het rijk bij de meicirculaire 2020. Samen een voordeel van € 320.000. Hierbij kan worden opgemerkt dat op dit taakveld ook nog aan coronakosten € 251.000 is verantwoord (zie toelichting hierboven). Dit betreft een uitkering aan Caparis in verband met coronaverliezen. Daarnaast was er in 2020 een incidenteel budget beschikbaar van € 144.000 voor uitbreiden tegenprestatie. De werkelijke besteding was € 52.000 lager.

Arbeidsparticipatie, voordeel € 123.000 (taakveld 6.5)

De kosten voor arbeidsparticipatie waren € 123.000 lager dan geraamd. Dit voordeel is deels tot stand gekomen door een afrekening van de ESF subsidies over de periode 2016-2019. Deze incidentele bate van € 76.000 was niet geraamd. Daarnaast is er als gevolg van corona minder besteed dan begroot aan de inkoop van externe re-integratie instrumenten. In 2021 wordt een extra instroom van werkzoekenden verwacht en daarmee wordt ook een hogere inzet van externe re-integratie instrumenten verwacht.

WMO nadeel € 565.000 (taakveld 6.6, 6.71 en 6.81)

Naast de coronakosten zijn de kosten voor de WMO (maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg) overschreden met € 565.000. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de bezuinigingen 2020 niet gerealiseerd konden worden. Van de totale geplande bezuiniging van € 750.000 is € 325.000 gerealiseerd en voor € 425.000 dus niet. Voor een verdere toelichting kan verwezen worden naar het verslag bezuinigingen 2020.

Jeugd nadeel € 1.153.000 (taakveld 6.72 en 6.82)

Naast de coronakosten zijn de kosten voor jeugd (maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg) overschreden met € 1.153.000. De hogere kosten in 2020 zijn grotendeels te verklaren doordat een groot deel van de bezuinigingen 2020 niet gerealiseerd konden worden. Van de totale geplande bezuiniging van € 1.025.000 is € 952.000 niet gerealiseerd. Voor een verdere toelichting kan verwezen worden naar het verslag bezuinigingen 2020. Overigens is over 2020 voor maatwerkdienstverlening € 261.000 extra compensatie van het rijk ontvangen omdat er een succesvol beroep is gedaan op de compensatieregeling voogdij/18+. (verantwoord in programma 0).